

УДК 339.9

ХАРУН О. А.,
КОШІВСЬКА М. В.

Хмельницький національний університет

МІСЦЕ УКРАЇНИ В СВІТОВОМУ ЕКОНОМІКО-ПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ

У статті визначено місце України в світовому економіко-політичному просторі. Означено рейтингові характеристики глобального іміджу України. Визначено, що економічні та соціально-політичні рейтингові виміри сприяють позиціонуванню іміджу України в глобальному просторі, оскільки дедалі більше уявлення про країни світу світова громадськість отримує на основі різноманітних рейтингів, за допомогою яких характеризується розвиток окремих країн і їхнє місце в глобальному просторі. З'ясовано, що зниження позицій країни в міжнародних рейтингах пов'язане із нестабільною політичною, економічною, соціальною ситуацією. Доведено, що одним із найактуальніших завдань українського уряду є пошук шляхів підвищення конкурентних позицій України у світовому економіко-політичному просторі.

Ключові слова: держава, Україна, міжнародні рейтинги, позиціонування країн, глобалізація, національна безпека, імідж країн.

KHARUN O.,
KOSHIVSKA M.

Khmelnitsky National University

PLACE OF UKRAINE IN THE WORLD ECONOMIC AND POLITICAL SPACE

The purpose of this article is to determine the place of Ukraine in the world economic and political space, which will allow put through a comprehensive assessment of the indicators of the country's development and suggest ways to increase its competitive positions. The place of Ukraine in the world economic-political space defines in this article. The rating features of global image of Ukraine are described. The article is identified that economic, socio-political rating measurements contribute to positioning the image of Ukraine in the global space because more and more perceptions about the countries are obtained by the world community on the basis of various ratings, which characterize the development of individual countries and their place in the global space. It was determined that the decline of the country's position in international ratings is associated with an unstable political, economic and social situation. It is proved that one of the most urgent goals for the Ukrainian government is the search for ways to increase the competitive position of Ukraine in the world economic and political space. Therefore, for the Ukrainian breakthrough in international ratings, it is necessary to provide the work of the anti-corruption court, reform the State Fiscal Service, introducing an individual tax payment, which would show to each Ukrainian, how much he pays for his state. Also, the state must provide a strong legal system, security, and environmental protection; completion of judicial reform; Creation of special territories with preferential treatment; opening of the land market, which will attract investments in the development of the agrarian sector; development of long-term strategies with increased research costs.

Key words: state, Ukraine, international rankings, positioning of countries, globalization, national security, image of countries.

Постановка проблеми. Важливим показником політико-економічного стану країни є визначення міжнародного економічного та політичного місця країни у світі щодо конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості, економічної свободи, загального економічного потенціалу тощо. Зміна показників міжнародних як соціальних, так і політико-економічних рейтингів виявляє соціальні, політичні та економічні зміни в країні з погляду незалежного оцінювання. Жорстка конкурентна боротьба на світових ринках потребує від України пошуку шляхів підвищення конкурентоспроможності національної економіки, формування у країні потужного інноваційного та науково-технічного потенціалу, сприятливого бізнес-середовища, що в перспективі дозволить зайняти гідні позиції на міжнародних ринках.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Українські науковці активно вивчають результати міжнародних рейтингів і дають інтерпретацію результатів міжнародних рейтингів. О. Івашук досліджував позиціонування країн у світових рейтингах за основними ознаками рівня відкритості економіки, аналізуючи основні індекси, що відображають ступінь відкритості національних економік і їхня глобалізованість, визначав рівень відкритості української економіки за різними рейтингами [1]. О. Згуровський аналізував вимірювання глобалізації, досліджуючи як кількісно оцінити позитивний і негативний вплив глобалізації на країни, що поринають у неї [2]. У політологічному контексті досліджував міжнародні рейтинги України як фактор впливу на національну безпеку держави О. Гребініченко [3]. Однак, не дивлячись на значний науковий інтерес до визначених проблем, відслідковування місця України в світовому економіко-політичному просторі потребує постійного моніторингу.

Метою статті є визначення місця України в світовому економіко-політичному просторі, що дозволить здійснити комплексну оцінку індикаторів розвитку країни та запропонувати шляхи підвищення її конкурентних позицій.

Основний матеріал дослідження. Куди та з якою швидкістю рухається Україна? Яке місце в економіко-політичному просторі світу займає наша країна? Ці питання ми часто задаємо собі, коли розглядаємо міжнародні рейтинги і хочемо дізнатися відповідь про те, в якій країні ми живемо і що потрібно зробити щоб жилося краще українському народу.

Місця змінюються з року в рік, але кардинальних змін не відбувається. Чому так? Невже ми не можемо протидіяти тим перепонам, які стоять на шляху розвитку та процвітання, як в політичному, так і в соціально-економічному напрямках? Невже сусіди-країни знають та вміють більше, ніж ми, українці – народ, який зарекомендував себе в усьому світі найпрацьовитішою нацією? Коли Джеймса Гвартні, професора економіки і почесного вченого Гаса А. Ставрса в Університеті штату Флорида запитали: «З чим у вас асоціюється Україна?». Він, на мить задумався і відповів: «Напевне, Україна у мене асоціюється з «житницею Європи». Це країна з плодovitими землями та людьми із сильним підприємницьким духом. Я це бачу з того, що українці успішні у всіх країнах, окрім, хіба що, самої України» [4].

Тому, об'єктивні відповіді на ці запитання критично важливі для майбутнього України. Від них багато в чому залежить рівень підтримки нашої країни західними партнерами, надходження інвестицій і, як наслідок, економічне зростання [5].

Практично у всіх рейтингах зазвичай ми опиняємося сусідами незавидних африканських чи азіатських країн, у нас мало демократії, низький ВВП, зі свободою преси проблеми тощо. Іншими словами, все погано. Чи так це насправді – питання відкрите. Адже завдання рейтингу – розмістити країни по місцях у відношенні одна до одної, а не дати об'ємний аналіз ситуації.

Визначальним показником ефективності здійснення економічної політики держави є її місце у глобальних рейтингах. Найбільш поширеними є індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index), індекс глобалізації (KOF Index of Globalization), індекс легкості ведення бізнесу (Ease of doing business Index), індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), індекс сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI), індекс розвитку людського потенціалу (Human Development Index, HDI), індекс свободи преси (Press Freedom Index, PFI).

Всесвітнім економічним форумом опубліковано рейтинг країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності 2017-2018 (The Global Competitiveness Index). Україна цього року посіла 81-е місце серед 137 країн світу, покращивши свої позиції на чотири пункти. Вже традиційно, рейтинг очолила Швейцарія. До десятки найконкурентоспроможніших, як і в попередньому дослідженні, увійшли США, Сінгапур, Нідерланди, Німеччина, Гонконг, Швеція, Великобританія, Японія та Фінляндія.

Згідно з даними дослідження, Україна погіршила свої позиції у 4 з 12 основних показників. Найбільше втрачено (мінус 13 пунктів) за складовою «Ефективність ринку праці». Тенденція до погіршення цього показника спостерігалася і в минулорічних дослідженнях, при чому в торішньому ми погіршили за ним свої позиції на 17 пунктів. Також Україна зазнала втрат за оцінкою інноваційної складової Індeksu – («мінус» 9 пунктів), інфраструктурної («мінус» 3 пункти) та за складовою, що характеризує вищу освіту та професійну підготовку («мінус» 2 пункти) [6].

Нещодавно Світовий банк опублікував новий рейтинг легкості ведення бізнесу Doing Business 2018, який характеризує стан економіки країни. Цього року Україна поліпшила свої позиції на 4 пункти і перестрибнула на 76-е місце з 80-го за 2017 рік. Найкращою країною для ведення бізнесу журнал назвав Швецію. У першу десятку рейтингу також увійшли сім європейських країн, а також Гонконг, Нова Зеландія і Канада. Зазначається, що конфлікт на Донбасі шкодить економічному зростанню країни [7].

Негативними факторами для ведення бізнесу у нашій країні визначено (в порядку зменшення): інфляцію, корупцію, політичну нестабільність, високі податкові ставки, складність податкового законодавства, нестабільність урядів, ускладнений доступ до фінансів, неефективну державну бюрократію, регулювання валютного ринку, недостатню освіченість працівників, погану етику робочої сили, недостатню здатність до інновацій, обмежувальне регулювання ринку праці, невідповідну якість інфраструктури, злочинність та крадіжки, низьку якість охорони здоров'я.

Прогрес України в Doing Business суттєво послаблює те, що показники за іншими рейтингами знаходяться набагато нижче середнього. Експерти відзначають, що сильно впливає позиція України в рейтингу Transparency International за рівнем корупції, де наша країна розташувалася на 131-му місці з 176 поряд з країнами: Сальвадор (128), Домініканська республіка (129), Сьєрра-Леоне (131), М'янма (132). Найгірше до корупції ставляться в Данії, а найбільше хабарництво розвинене в Сомалі.

Ситуація з корупцією в Україні, згідно з міжнародними оцінками, залишається плачевною. Корупцію неможливо виміряти чіткими показниками, тому всі рейтинги, пов'язані з цим явищем, висвітлюють лише те, наскільки корумпованою бачать країну її громадяни чи мешканці інших держав.

Тому отримуємо вимір явища, відображеного у дзеркалі нашого сприйняття, яке часто буває досить викривленим. Наприклад, у Росії та Білорусі згадувати про корупцію населенню практично заборонено, через що ці держави сприймаються як менш корумповані, ніж Україна, в якій після 2014 року говорити про корупцію стало трендом. За Індексом сприйняття корупції (CPI) Україна з 2013 року показує позитивну тенденцію, що цілком відповідає реальному стану речей: від тотально корумпованої системи Януковича ми перейшли до розсіяння корупції між багатьма центрами впливу, які борються між собою, та запуску механізмів протидії корупції (е-декларування, відкриті реєстри власності, система закупівель ProZorro, НАБУ, САП та НАЗК).

Щоправда, корупція й досі має вирішальний вплив на управлінські рішення української влади. До того ж досі немає вироків топ-корупціонерам, а справи НАБУ вже більше року не розглядаються судами. Це доводить,

що судова гілка влади є найслабшим місцем у боротьбі з корупцією – саме це й відображає рейтинг Rule of Law. Для українського прориву в «корупційних рейтингах» необхідно забезпечити роботу антикорупційного суду і розгляд законопроектів, який постійно відкладається парламентом. Важливо також реформувати ДФС, упровадивши індивідуальну сплату податків, яка б показала кожному українцеві, скільки він платить за свою державу. Критичним також є доведення до кінця не лише справ топових чиновників-корупціонерів, які стають частішими перед прийдешніми виборами 2019 року, а й справ «санкційного списку Януковича». У світі прізвище «Янукович» стало символом корупції, яка, на жаль, поки що лишається неподоланою.

Нагадаємо, у звіті Спеціального комітету експертів Ради Європи було зазначено, що «Україна стоїть перед значними ризиками у питанні відмивання коштів через корупцію та незаконну економічну діяльність, включаючи фіктивне підприємництво, ухилення від сплати податків та шахрайство» [8].

В інших рейтингах Україна поки продовжує відставати від розвиненіших країн. Так, у рейтингу економічної свободи наша країна опинилася на 150-й позиції з 180. Україна потрапила в категорію країн з «репресивною» економікою. Всього туди входять 23 країни, в тому числі Афганістан, Судан, Куба, Венесуела і Північна Корея. Такі позиції, за словами експертів, не сприяють залученню іноземного капіталу та стабілізації економічної ситуації.

Варто відзначити, що в оновленому рейтингу Pricewaterhouse Coopers, який показує рівень податкового навантаження, Україна зайняла 43-є місце, зробивши різкий стрибок з 84-ї позиції. Перше місце в рейтингу розділили Катар та Об'єднані Арабські Емірати. Водночас за рівнем добробуту і тривалості життя українці значно відстають від країн ЄС.

Динаміку зрушень в Україні у загальному економіко-політичному просторі в рейтингу країн світу за період з 2010 по 2017 рр. наведено в табл. 1.

Україна посідає 150-те місце у світі за рівнем економічної свободи (Index of Economic Freedom) на 2018 рік (табл.1), у Європі наша країна розташувалася на останній, 44-й, позиції. Про це мовиться у звіті аналітичного центру Heritage Foundation (США), який зробив дослідження у 186 країнах. Переможцем цьогорічного рейтингу став Гонконг (результат – 90,2), далі йдуть Сінгапур (88,8), Нова Зеландія (84,2), Швейцарія (81,7), Австралія (80,9), Ірландія (80,4) [9].

Більшість європейських економік визначені як «здебільшого вільні» або «помірковано вільні», і лише 5 країн – Молдова, Росія, Білорусь, Греція та Україна – названі у звіті «здебільшого невільні».

Таблиця 1

Позиція України у міжнародних рейтингах

Назва рейтингу	Місце України в міжнародних рейтингах							
	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Індекс глобальної конкурентоспроможності	89	82	73	84	76	79	85	81
Індекс ведення бізнесу	149	152	137	112	96	83	80	76
Індекс економічної свободи	164	163	161	155	162	166	166	150
Глобальний індекс інновацій	95	60	63	71	63	64	56	50
Індекс сприяння корупції	134	152	144	144	142	130	131	130
Рейтинг податкового навантаження	149	181	165	164	108	107	84	43
Індекс процвітання	103	99	96	97	101	107	107	112
Індекс демократії	67	79	79	63	92	88	86	83
Світовий індекс свободи преси	-	116	116	126	127	129	107	102
Свобода у світі						108	107	107
Індекс людського розвитку	69	76	78	83	81	84	84	84
Індекс людського капіталу				63		31	26	24
Глобальний індекс тероризму			47	51	51	12	11	17
Глобальний показник миру	97	69	71	111	141	150	156	154
Індекс недієздатності держав	109	110	113	117	113	84	85	90
Індекс потужності армії				22	20	25	30	30

Джерело: узагальнено автором на основі [5–10]

У документі йдеться, що «українська економіка, де домінують олігархи, сповільнилась ще до того, як у 2014 році Росія окупувала Крим, а агресія у східній частині країни значно зруйнувала економічний ріст» [10].

За Глобальним інноваційним індексом 2017, Україна посіла найвищу позицію за останні 7 років – 50 місце з 127, випередивши Таїланд та опинившись позаду Чорногорії та Катару. А у групі за рівнем доходів нижче середнього Україна посіла 2 місце після В'єтнаму, обійшовши Монголію, Молдову, Вірменію та Індію.

Перед початком Всесвітнього економічного форуму в Давосі був опублікований рейтинг інноваційних економік світу – Innovation Index. У порівнянні з 2017 роком, Україна опустилася в цьому рейтингу з 42-го на 46-е місце [11].

Рейтинг рівня життя щороку складає лондонський інститут Legatum. В ньому країни розставленні за так званим індексом процвітання, який вираховується за 9 показниками: стан економіки, бізнес, влада, освіта, охорона здоров'я, соціальний капітал, екологія, захищеність та персональна свобода громадян.

У загальному рейтингу показника процвітання Україна впала на 5 позицій з 107 до 112 у порівнянні з попереднім роком. А з початку існування рейтингу (2006 р.) Україна втратила цілих 17 позицій. Згідно з індексом, у порівнянні з минулим роком, позиції України покращилися лише у трьох категоріях: економіка (з 88 місця до 84), соціальний капітал (найбільший зріст – з 135 до 115 місця) та екологія (зі 112 до 108). Згідно з рейтингом, найбільш розвинутою категорією в Україні є освіта. За цим критерієм Україна входить у топ-50, влаштувавшись на 48 місці. Найвідсталішими ж категоріями стали «охорона здоров'я» та «безпека». За цими показниками Україна займає 135 місце з можливих 149.

Найгіршим за усі роки існування рейтингу став у 2017 р. показник влади, який показує ефективність уряду, рівень демократії та політичної участі, а також верховенства права. Найкращим цей показник був у 2007 р. (113 місце), у 2017 р. ж Україна зайняла лише 130 сходинку.

За загальним індексом Україна опинилася у рейтингу між країнами Бангладеш та Буркіна Фасо (111 та 113 місце відповідно). У трійку лідерів рейтингу увійшли Норвегія, Нова Зеландія та Фінляндія, а закриває таблицю Ємен. Серед сусідів України найвищу сходинку займає Польща (32 місце), далі йдуть: Словаччина (35), Угорщина (45), Румунія (46), Білорусь (95), Молдова (98), Росія (101) [12].

Індекс свободи преси. Попри те, що наша позиція в цьому рейтингу тривалий час погіршувалася, минулого року Україна посіла дещо краще місце. Це досить неочікувано, адже доступ до політично вагомій інформації в нас поступово зменшується, а ЗМІ все частіше обшуковують, шантажують та навіть вбивають журналістів. Окрім того, блокування деяких соціальних мереж у 2017 р. теж говорить про реальне погіршення ситуації зі свободою слова і комунікації в Україні, і це буде відображено в майбутньому рейтингу.

Індекс демократії визначає ступінь контролю влади народом. Наша позиція в ньому після 2014 р. залишається вкрай низькою. Наразі в абсолютному значенні ми маємо 5,4, хоча навіть у рік авторитарної консолідації Януковича (після виборів 2012 року) ми мали 5,9. А у 2006 р., піковому для української демократії, – 6,94. Причиною такої незадовільної позиції є те, що значна частина населення не має своїх представників у парламенті та політичних партіях. Чинна ідеологічна монополізація також звужує свободи.

Найбільш показовим індексом, коли мова йде про людський капітал, є Human Development Index (Індекс людського розвитку – ІЛР). Він охоплює три важливі й пов'язані між собою компоненти людського розвитку: матеріальний добробут, освіченість населення та його здоров'я. За ІЛР Україна належить до групи країн з високим рівнем людського розвитку. Вона посідає 84-те місце серед 188 країн. Для порівняння, Польща на 36-й сходинці, а Росія – на 49-й.

Якщо говорити «по суті», то за останні три роки нічого суттєвого для розвитку людського капіталу в Україні майже не було зроблено. Реформи освіти у сфері профпідготовки, охорони здоров'я й ринку праці стоять. Але треба зазначити, що для людського капіталу три роки – це дуже короткий строк, мінімальна «реакція» з'являється через 5-7 років.

За абсолютними показниками українське військо розвивається, але з дуже низького рівня, на якому воно перебувало станом на початок 2014 р. Водночас інші країни – зокрема Середнього Сходу та Азіатсько-Тихоокеанського регіону – також радикально збільшили свої оборонні витрати, тому Україна й надалі пастиме задніх у сфері військової потужності порівняно з іншими.

Україну високо оцінюють з точки зору наявності особового складу, озброєння та оборонно-промислового комплексу, достатніх для утворення боєздатного війська, але з реалізацією цього потенціалу в неї завжди були проблеми. Політична воля, за її наявності, була нетривкою, а загальні зусилля потерпають від корупції. Україна зайняла 30-е місце в рейтингу кращих армій світу, якраз між Швецією і М'янмою. Перше місце зайняли США, а друге Росія.

Україна поліпшує свої позиції у Fragile States Index (Рейтингу неідездатності держав) після значного зниження за низькою міжнародних показників з очевидних причин під час Майдану та конфлікту з Росією у 2014 р. Стабільність поступово повертається, але прогрес відбуватиметься нерівно, в умовах внутрішньої політичної кризи, спонсорованого з-за кордону тероризму, замовних убивств та завеликої кількості політичних сил, у підпорядкуванні яких є воєнізовані формування. У рейтингу свободи в світі Україна набрала 62 бали, це на один більше, ніж роком раніше. Організація Freedom House віднесла нашу країну до категорії «частково вільних» і відзначила прогрес у проведенні низки реформ. Найбільш вільними країнами визнані Норвегія, Фінляндія та Швеція, найгірша ситуація в Сирії. Зниження позицій України в рейтингу країн за рівнем тероризму можна лише вітати. Україна увійшла до топ-20, проте втратила шість позицій. У звіті відзначили, що тероризм в Україні став менш інтенсивним: у 2016 р. було зафіксовано лише 11 смертей на цьому ґрунті порівняно з 358 у 2015 році.

Серйозне падіння України відзначене в світовому рейтингу свободи людини: мінус 17 позицій і 132-ге місце. Відзначимо, країни оцінюються за показниками, що стосуються, зокрема, свободи у сферах верховенства права, безпеки, свободи віросповідання, можливості розвитку та свободи слова. При цьому серед країн Європи Україна показала найгірший результат.

На відміну від економічних рейтингів, показники суспільного розвитку та якості життя у нашій країні обумовили падіння позицій України. Україна одна з найбільш нещасних країн – 132 місце між Ганою та Угандою. На загальний Індекс щастя впливає рівень ВВП на душу населення, соціальна підтримка, тривалість здорового життя, свобода життєвого вибору, щедрість (благодійність), сприйняття корупції, негативне майбутнє. З 2013 р. Україна втратила 45 сходинок, що обумовлено поглибленням соціальної та економічної кризи, військовими подіями в країні. Відповідно до Глобального індексу щастя найбільший позитивний вплив здійснює соціальна підтримка. Мова йде не про державну підтримку, а про підтримку суспільства та близького оточення [13].

Висновки. Отже, на рейтинги однозначно варто зважати. Попри всю свою недосконалість, рейтинги формують імідж країни на міжнародній арені. Великі інвестори, які хочуть прийти на новий ринок, замовляють власні дослідження. Але дрібні та середні гравці зазвичай не можуть собі дозволити такі витрати, тому міжнародні рейтинги є для них чи не ключовим орієнтиром. Проте небезпека рейтингів полягає в тому, що вони спричиняють так званий «ефект доміно». Часто дані одного рейтингу стають частиною для формування іншого, тобто, при негативній оцінці країни в одній шкалі, вона втрачить позиції й в інших рейтингах. Тому при оцінці країни в міжнародних рейтингах, варто звертати увагу на якомога більшу їх кількість та відслідковувати загальний напрям руху країни.

Україна останнім часом в деяких світових рейтингах прогресує, проте в деяких і регресує. Це пояснюється невирішеними внутрішніми та зовнішніми проблемами, до яких варто віднести свідомі та несвідомі дії посадових осіб і суб'єктів підприємництва; збіг об'єктивних обставин (світова фінансова криза, політична криза органів влади, бойові дії на сході країни, корупція).

Для покращення позицій необхідно зробити наступне: для подолання корупції держава повинна забезпечувати сильну правову систему, безпеку, захист навколишнього середовища; завершення судової реформи; створення спеціальних територій з пільговим режимом, за оцінками UIF сприятиме щорічному додатковому залученню 4 млрд дол.; відкриття ринку землі, що дозволить залучити від 28,9 млрд до 49,1 млрд інвестицій у розвиток аграрного сектору та забезпечить додаткове зростання номінального ВВП на 7% щорічно – вільний ринок землі; скасування податку на прибуток та запровадження податку на виведений капітал; розробка довгострокових стратегій з збільшенням витрат на дослідження і розробки.

Література

1. Івашук О.І. Позиціонування країн у світових рейтингах за основними ознаками рівня відкритості економіки / О. І. Івашук // Вісник Хмельницького університету. – 2009. – Вип.1. – С. 69 – 75.
2. Згуровський А. Війни глобалізації / А. Згуровський // Дзеркало тижня. – 2013. – Вип. 37. – С. 30–32.
3. Гребініченко О. Ю. Міжнародні рейтинги держави як фактор зовнішніх інформаційних впливів / О.Ю. Гребініченко // Нова парадигма. – 2010. – Вип. 76. – С. 151–163.
4. Місце України у світі: про що ще говорив Кемерон у Києві. 24 Канал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://24tv.ua/mistse_ukrayini_u_sviti_pro_shho_shhe_govoriv_kameron_u_kiyevi_n800151
5. У світовому рейтингу рівня життя показники України знизились [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zik.ua/news/2018/02/05/u_svitovomu_reytyngu_rivnya_zhyttya_pokaznyky_ukrainy_znyzyls_125896
6. Globalization Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.atkearney.com/index.php/Publications/globalization-index.html>.
7. THE WORLD BANK [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine>
8. Світовий Банк підрахував скільки в Україні «кумівського бізнесу». Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.epravda.com.ua/news/2018/03/14/634962/?utm_medium=referral&utm_source=kurs_com_ua&utm_campaign=you_can_get_more
9. The Heritage Foundation [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.heritage.org/international-economies/commentary/2018-index-economic-freedom>
10. У якому стані економічна свобода в Україні: результати міжнародного дослідження. 24 канал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://24tv.ua/u_yakomu_stani_ekonomichna_svododa_v_ukrayini_rezultati_mizhnarodnogo_doslidzhennya_n92473
11. Bloomberg [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-01-22/south-korea-tops-global-innovation-ranking-again-as-u-s-falls>
12. Україна «пасе задніх» у світовому рейтингу процвітання. Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/news/2018/02/5/633749/>
13. Україна у глобальних рейтингах 2017-2018 років. Український інститут майбутнього [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nabu.ua/https://nabu.ua/ua/ukrayina-u-globalnih-reytingah-2017-2018.html>

References

1. Ivashchuk O.I. Pozytsionuvannia krain u svitovykh reitynhakh za osnovnymy oznakamy rivnia vidkrytosti ekonomiky / O. I. Ivashchuk // *Visnyk Khmelnytskoho universytetu*. – 2009. – Vyp.1. – S. 69 – 75.
2. Zghurovskyi A. Viiny hlobalizatsii / A. Zghurovskyi // *Dzerkalo tyzhnia*. – 2013. – Vyp. 37. – S. 30–32.
3. Hrebinichenko O. Yu. Mizhnarodni reitynhy derzhavy yak faktor zovnishnikh informatsiinykh vplyviv / O.Iu. Hrebinichenko // *Nova paradyhma*. – 2010. – Vyp. 76. – S. 151–163.
4. Mistse Ukrainy u sviti: pro shcho shche hovoryv Kameron u Kyievi. 24 Kanal [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://24tv.ua/mistse_ukrayini_u_sviti_pro_shho_shhe_govoriv_kameron_u_kyievi_n800151
5. U svitovomu reitynhu rivnia zhyttia pokaznyky Ukrainy znyzylys [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://zik.ua/news/2018/02/05/u_svitovomu_reytynhu_rivnya_zhyttia_pokaznyky_ukrainy_znyzylys_125896
6. Globalization Index [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.atkearney.com/index.php/Publications/globalization-index.html>.
7. THE WORLD BANK [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine>
8. Svitovyi Bank pidrakhuvav skilky v Ukraini «kumivskoho biznesu». Ekonomichna pravda [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://www.epravda.com.ua/news/2018/03/14/634962/?utm_medium=referral&utm_source=kurs_com_ua&utm_campaign=you_can_get_more
9. The Heritage Foundation [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.heritage.org/international-economies/commentary/2018-index-economic-freedom>
10. U yakomu stani ekonomichna svoboda v Ukraini: rezultaty mizhnarodnoho doslidzhennia. 24 kanal [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://24tv.ua/u_yakomu_stani_ekonomichna_svoboda_v_ukrayini_rezultati_mizhnarodnogo_doslidzhennya_n922473
11. Bloomberg [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-01-22/south-korea-tops-global-innovation-ranking-again-as-u-s-falls>
12. Ukraina «pase zadnikh» u svitovomu reitynhu protsvitannia. Ekonomichna pravda [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.epravda.com.ua/news/2018/02/5/633749/>
13. Ukraina u hlobalnykh reitynhakh 2017-2018 rokiv. Ukrainyskyi instytut maibutnoho [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://nabu.ua/https://nabu.ua/ua/ukrayina-u-globalnih-reytingah-2017-2018.html>

Рецензія/Peer review : 26.03.2018

Надрукована/Printed : 31.05.2018

Рецензент: д. е. н., проф. Нижник В. М.